

Σημείωμα από τον υπεύθυνο της έκδοσης

Δημήτρης Χασάπης

Ομότιμος Καθηγητής του Ε.Κ.Π.Α.

Το παρόν τεύχος φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα πεδίο γόνιμου διαλόγου γύρω από τη μοντεσσοριανή εκπαίδευση, διερευνώντας τόσο τις διαχρονικές αρχές της όσο και τις σύγχρονες προκλήσεις και εφαρμογές της. Μέσα από μια πολυφωνική συλλογή άρθρων, επιχειρούμε να αναδείξουμε την πολυπλοκότητα, την προσαρμοστικότητα και τη βαθιά ανθρωποκεντρική φιλοσοφία που χαρακτηρίζει την κληρονομιά της Μαρία Μοντεσσόρι.

Το πρώτο άρθρο του τεύχους «Εισάγοντας τα Μικρά Παιδιά στην Πιθανότητα» του Marc Jensen, διερευνά την πρακτική διάσταση της μοντεσσοριανής μεθόδου. Ο συγγραφέας μας παρουσιάζει μια τάξη όπου αφηρημένες μαθηματικές έννοιες, όπως η πιθανότητα και η στατιστική, μεταμορφώνονται σε απτά, χαρούμενα παιχνίδια. Μέσα από δραστηριότητες όπως ο αγώνας «Κορώνα ή Γράμματα» ή ο μύθος του «Λαγού και της Χελώνας», τα παιδιά όχι μόνο έρχονται σε επαφή με θεμελιώδεις έννοιες των πιθανοτήτων, αλλά καλλιεργούν και μια ερευνητική στάση απέναντι στον κόσμο των μοτίβων και των προβλέψεων.

Στη συνέχεια, το τεύχος εμβαθύνει σε μια ζωτικής σημασίας συζήτηση για την εποχή μας. Το άρθρο του Paul Epstein, «Η Εργασία Χρειάζεται το Παιχνίδι», θέτει ένα επίκαιρο ερώτημα: πώς η μοντεσσοριανή αρχή της συγκέντρωσης μέσω της εργασίας συναντά την αναγκαιότητα του παιχνιδιού, ιδιαίτερα μετά από περιόδους κοινωνικής απομόνωσης όπως ήταν η πανδημία COVID-19; Ο Epstein δεν αντιπαραθέτει την εργασία με το παιχνίδι, αντίθετα αναδεικνύει τη συμπληρωματικότητά τους, υποστηρίζοντας ότι το παιχνίδι – σε όλες του τις μορφές – αποτελεί φυσικό αντίδοτο στο άγχος και θεμέλιο για την κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη, προετοιμάζοντας έτσι το έδαφος για τη βαθιά, συγκεντρωμένη εργασία που χαρακτηρίζει τη μοντεσσοριανή τάξη.

Καθώς η μέθοδος συνεχίζει να εξαπλώνεται, είναι αναπόφευκτο να συνοδεύεται και από παρανοήσεις. Για τον λόγο αυτό, περιλαμβάνεται ένα κείμενο του Δημήτρη Χασάπη με τίτλο «Δώδεκα Μύθοι & Παρανοήσεις για την μοντεσσοριανή Εκπαίδευση». Πρόκειται για μια απαραίτητη απομυθοποίηση που απαντά σε στερεότυπα, από την εσφαλμένη εικόνα της «χαοτικής τάξης» μέχρι την αντίληψη ότι η μέθοδος καταπνίγει τη φαντασία. Μέσα από μια τεκμηριωμένη ανάλυση, αναδεικνύεται η ισορροπία μεταξύ ελευθερίας και δομής που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της αυθεντικής μοντεσσοριανής πρακτικής.

Η πρακτική εφαρμογή της φιλοσοφίας δεν περιορίζεται μόνο στην τάξη. Η Heather White, στο άρθρο «Ο Απόλυτος Οδηγός για την Ενσωμάτωση της Πρακτικής Ζωής στο Σπίτι», μας υπενθυμίζει ότι οι πιο απλές καθημερινές δραστηριότητες, όπως το στρώσιμο του τραπέζιου, το πότισμα των λουλουδιών ή η προετοιμασία ενός γεύματος, αποτελούν για τα παιδιά πολύτιμες

ευκαιρίες μάθησης. Το άρθρο της White είναι ένας πρακτικός οδηγός για γονείς και εκπαιδευτικούς που επιθυμούν να μετατρέψουν το σπίτι σε ένα προέκταση του προετοιμασμένου περιβάλλοντος, καλλιεργώντας την ανεξαρτησία, την αυτοεκτίμηση και την αίσθηση του ανήκειν.

Κλείνοντας, αυτό το τεύχος τολμά μια τολμηρή και πρωτότυπη συγκριτική προσέγγιση. Η Paola Colonello, στο άρθρο «Η Φροντίδα του Φιτρά: Ένα Σημείο Συνάντησης Μεταξύ του Ισλάμ και της Θεωρίας της Μοντεσσόρι για την Εσωτερική Δυναμική του Παιδιού», μας προσκαλεί σε έναν διαπολιτισμικό διάλογο. Διερευνώντας την Ισλαμική έννοια του «φιτρά», της έμφυτης, αγνής φύσης του ανθρώπου και συγκρίνοντάς την με τη μοντεσσοριανή αντίληψη για τον εσωτερικό κόσμο του παιδιού, η συγγραφέας αναδεικνύει μια βαθιά σύγκλιση. Το κείμενο αυτό δεν είναι μόνο μια φιλοσοφική μελέτη, αλλά και μια συναρπαστική καταγραφή των σύγχρονων προσπαθειών για την εισαγωγή της μεθόδου στο Ιράν, αποκαλύπτοντας τις προκλήσεις και τις υποσχέσεις που εμπεριέχει η προσαρμογή μιας παγκόσμιας παιδαγωγικής σε ένα συγκεκριμένο πολιτισμικό και θρησκευτικό πλαίσιο.

Πέρα από τα κύρια άρθρα, το τεύχος φιλοξενεί, ως συνήθως, μια σύντομη αλλά περιεκτική ενημέρωση για σημαντικά γεγονότα του διεθνούς μοντεσσοριανού χώρου και παρουσιάζει τη νέα ελληνική έκδοση του σημαντικού βιβλίου της Marion O'Donnell, «Μαρία Μοντεσσόρι - Οι βασικές αρχές», έναν πολύτιμο οδηγό για την κριτική κατανόηση της μεθόδου.

Με την πεποίθηση ότι η εκπαίδευση είναι το πιο ισχυρό εργαλείο για την οικοδόμηση ενός πιο ειρηνικού και ανθρώπινου κόσμου, σας προσκαλούμε να περιηγηθείτε στις σελίδες αυτού του τεύχους. Ελπίζουμε τα κείμενα που ακολουθούν να σας προβληματίσουν, να σας εμπνεύσουν και να ενισχύσουν την πεποίθηση ότι το ταξίδι της μάθησης, είτε μέσω της εργασίας είτε μέσω του παιχνιδιού, είναι μια χαρούμενη και δημιουργική πορεία.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά όλες και όλους που συνέβαλαν στην δημιουργία του τεύχους εκχωρώντας μας το δικαίωμα μετάφρασης και δημοσίευσης άρθρων τους.

Το επόμενο τεύχος μας θα αναρτηθεί το Φθινόπωρο αυτού του χρόνου και μέχρι τότε περιμένουμε τις συνεργασίες σας.